

ΜΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗΣ
ΜΙΑ ΕΘΝΕΓΕΡΣΙΑ ΠΟΥ ΑΛΛΑΞΕ ΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΑΣ

ΥΠΕΡ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

1821-2021

200 ΧΡΟΝΙΑ

ΣΥΛΛΟΓΟΙ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΝΤΙΩΝ ΒΟΡΕΙΑΣ ΡΗΝΑΝΙΑΣ ΦΕΣΤΦΑΛΙΑΣ-
ΒΡΒ (NRW) ΚΑΙ ΒΡΥΞΕΛΛΩΝ

Οι σύλλογοι Ελλήνων Ποντίων από την Βόρεια Ρηνανία Βεστφαλία-ΒΡΒ (NRW)
και Βρυξελλών

ευχαριστούν όλους όσους κοπίασαν, μικρούς και μεγάλους, για να
προβάλλουν με τις τεχνικές δυνατότητες που είχαν αλλά συγχρόνως με την
υπέρμετρη αγάπη τους για την Πίστη και την Πατρίδα τα 200 Χρόνια από την
κήρυξη της Ελληνικής Εθνεγερσίας ώστε να τιμήσουμε όλοι μαζί αυτούς που
γενναιόδωρα προσέφεραν τα πάντα όπως και την ζωή τους για να σώσουν την
πίστη την αγία τους και να αποκτήσουν την τιμή και την ελευθερία τους. Με
έντονη συναίσθηση της ηθικής μας υποχρέωσης απέναντι στους Νεομάρτυρες
και Ήρωές μας θυμόμαστε και τιμούμε όλους αυτούς και διατηρούμε άσβεστη
την ιστορική μας μνήμη που κρατάει ζωντανό το γένος μας. Μας δίδαξαν να
αγωνιζόμαστε για τα δίκαια των λαών και ενάντια σε κάθε ενέργεια που
σκοπεύει στην καταδυνάστευση αυτών και την αφαίρεση του ελεύθερου
τρόπου ζωής με αξιοπρέπεια και σεβασμό.

ΥΠΕΡ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ
1821-2021
200 ΧΡΟΝΙΑ

ΖΗΤΩ Η ΠΑΤΡΙΔΑ
ΖΗΤΩ ΤΟ ΕΘΝΟΣ
ΖΗΤΩ Η 25^η ΜΑΡΤΙΟΥ

Μία ιστορία παγκόσμιας διάστασης Μία εθνεγερσία που άλλαξε την πορεία της ανθρωπότητας

Σύμφωνα με τα στοιχεία που μας προσφέρει η ιστορία και η παράδοσή μας, η ελληνική παρουσία στα άγια χώματα των προγόνων μας εξελίχθηκε στον χρόνο ως εξής:

- ❖ Κυκλαδικός πολιτισμός (πριν το 3050 π.Χ.-1100 π.Χ.)
- ❖ Μινωικός πολιτισμός (πριν το 3000 π.Χ.-1420 π.Χ.)
- ❖ Αιγαιακός πολιτισμός (πριν το 1600 π.Χ.)
- ❖ Μυκηναϊκός πολιτισμός (περίπου 1600-1100 π.Χ.)
- ❖ Γεωμετρική Εποχή (Σκοτεινοί αιώνες)(1100-800 π.Χ.)
- ❖ Αρχαϊκή εποχή (περίπου 800 π.Χ.-περίπου 500 π.Χ.)
- ❖ Κλασική εποχή (περίπου 500 π.Χ.-323 π.Χ.)
- ❖ Ελληνιστική περίοδος (323-146 π.Χ.)
- ❖ Ρωμαϊκή περίοδος (146 π.Χ.-330 μ.Χ.)
- ❖ Βυζαντινή περίοδος (330-1453)
- ❖ Οθωμανική περίοδος (1453-1821)
- ❖ Νεότερη ή σύγχρονη Ελλάδα (1821-)

❖
❖ Βυζαντινή περίοδος (330-1453)

Τα χρονικά όρια της Βυζαντινής αυτοκρατορίας ξεκινούν από τα εγκαίνια της Κωνσταντινούπολης στις 11 Μαΐου 330 μ.Χ. και φτάνουν ως την τελική της πτώση, την Άλωση από τους Οθωμανούς, στις 29 Μαΐου 1453.

Η Οθωμανική περίοδος ήταν η πιο σκοτεινή για τον Ελληνισμό της Ρωμανίας (Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία). Το όνομα **Ρωμανία** σημαίνει "χώρα Ρωμαίων" και δηλώνει την πατρίδα των Ρωμαίων. Αρχικά ονομαζόταν έτσι και η Δυτική και Ανατολική Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία. Μετά την διάλυση της Δυτικής Αυτοκρατορίας το 476 μ.Χ., το όνομα χαρακτήριζε πλέον αποκλειστικά την Ανατολική Αυτοκρατορία.

Από το 330 το όνομα της Αυτοκρατορίας της Νέας Ρώμης είναι Ρωμανία. Το όνομα αυτό αναφέρεται ήδη τον 4ο αιώνα από τον Μ. Αθανάσιο. Το όνομα Βυζάντιο για το κράτος θα εμφανιστεί για πρώτη φορά σε φράγκους συγγραφείς –Ιερώνυμος Βολφ– το 1562. Πριν από το έτος αυτό **ΠΟΤΕ** δεν ονομάστηκε η αυτοκρατορία BYZANTIO. Οι κάτοικοι του κράτους ονομάζονται Ρωμαίοι, μολοντί πολιτιστικά είναι ΟΛΟΙ Έλληνες και πνευματικά Ορθόδοξοι. Ελληνισμός, Ρωμαϊκός κρατικός φορέας και Ορθοδοξία είναι τα συστατικά μεγέθη της Νέας Αυτοκρατορίας. Βέβαια, το κύριο στοιχείο της

αυτοκρατορίας είναι οι εκ καταγωγής (φυλετικά, δηλαδή) Έλληνες.” (Γεώργιος Μεταλληνός-“ ΤΟ ΟΝΟΜΑ ΡΩΜΗΟΣ ΚΑΙ Η ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΤΟΥ ΣΗΜΑΣΙΑ”)

Από τον 11ο αιώνα βρίσκουμε σε ευρεία χρήση επίσης αυτή την ονομασία σε όλες τις εμπορικές συναλλαγές του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους με άλλες χώρες. Από εδώ βγαίνει και το όνομα των Ελλήνων ως Ρωμιών, αφού ουσιαστικά έχουμε την πλήρη ελληνοποίηση της Αυτοκρατορίας στα χρόνια του αυτοκράτορα Ηρακλείου (Φλάβιος Ηράκλειος, 575 - 11 Φεβρουαρίου 641, ήταν αυτοκράτορας από το 610 έως το θάνατό του το 641.) καθιερώνοντας σαν επίσημη γλώσσα της αυτοκρατορίας την ελληνική γλώσσα.

Έτσι έχουμε τη γέννηση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας και από εκεί γεννήθηκε το «εκχριστιανισμένο ρωμαϊκό κράτος της Ανατολής». Κατά τη βασιλεία του Ηρακλείου μεταμορφώθηκε στην «εξελληνισμένη αυτοκρατορία της χριστιανικής Ανατολής» και τέλος, κυρίως από το 1204 και μετά, με την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τον βενετσιάνικο στόλο και τους Λατίνους Σταυροφόρους, γεννήθηκε η «ελληνική βυζαντινή-ρωμαϊκή αυτοκρατορία».

Οι Οθωμανοί έφτασαν στην περιοχή όταν η Ελληνική Βυζαντινή-Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία ήταν ήδη αποδυναμωμένη από την τέταρτη σταυροφορία και την προσωρινή κατάλυση της υπόστασής της το 1204. Η Αθήνα έπεσε το 1458. Οι Έλληνες άντεξαν στην Πελοπόννησο μέχρι το 1460, και οι Βενετοί και οι Γενουάτες παρέμειναν σε μερικά από τα νησιά του Αιγαίου και στο Ιόνιο, αλλά από το 1500 το μεγαλύτερο τμήμα των πεδιάδων (πολλές ορεινές περιοχές έμειναν ελεύθερες) και των νησιών της Ελλάδας ήταν στα οθωμανικά χέρια. Η Κύπρος έπεσε στα χέρια των Οθωμανών το 1571.

Η Τραπεζούντα ήταν η τελευταία ελληνική πόλη που έπεσε στα χέρια των Οθωμανών το στις 15 Αυγούστου 1461 (Παραδόθηκε από τον τελευταίο Αυτοκράτορα της Αυτοκρατορίας Τραπεζούντας και μάρτυρα Δαβίδ).

Οι Βενετοί διατήρησαν την Κρήτη μέχρι το 1669. Μόνο τα Επτάνησα, που κυβερνήθηκαν από τη Βενετία, δεν κατακτήθηκαν από τους Οθωμανούς.

Ήτανε θέλημα Θεού ν' αλλάξει η ιστορία,
να χάσουμε την Πόλη μας κι όλη τη Ρωμανία

Στις 29 Μαΐου του 1453, ημέρα Τρίτη, τις πρώτες πρωινές ώρες η Κωνσταντινούπολη έπεσε στα χέρια των Οθωμανών Τούρκων.

Η Ρωμανία όμως δεν πέθανε το 1453.

Η άλωση της Πόλης ήταν απλώς μία πολιτική και στρατιωτική άλωση, δεν ήταν αληθινή και ουσιαστική άλωση της ψυχής, του φρονήματος των Ελλήνων.

Η λάμψη της Ρωμανίας επεβίωσε και μετά την άλωση· δεν χάθηκε ούτε στον τουρκοκρατούμενο ελληνικό χώρο ούτε στους άλλους ορθοδόξους λαούς.

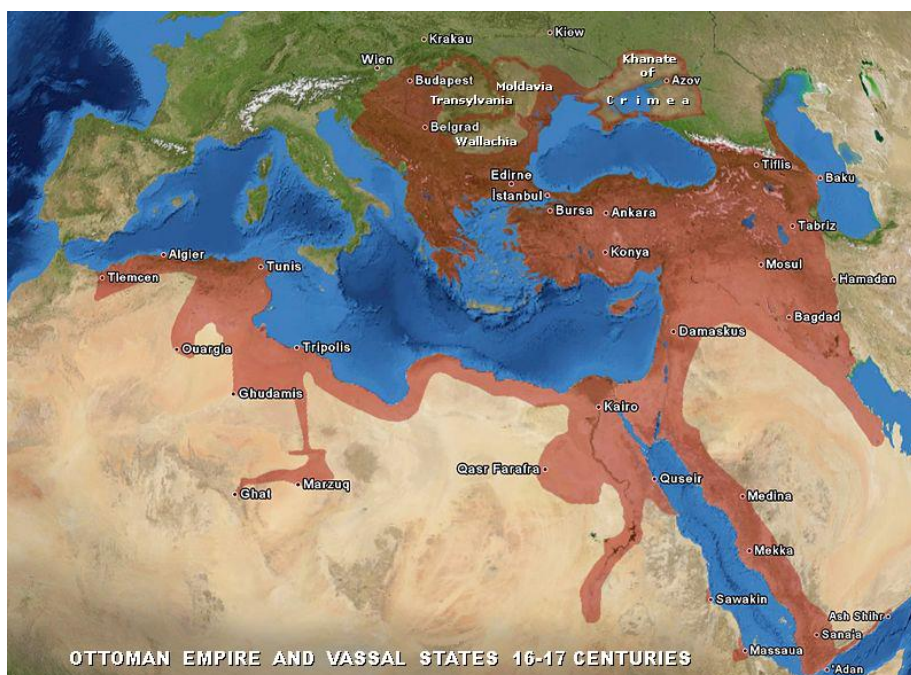
Τα έθνη χάνονται όχι όταν χάσουν την κρατική τους οντότητα, αλλά όταν χάσουν τον πολιτισμό τους, την ψυχή τους.

Ο Ελληνισμός έχει πολλές φορές επιβεβαιώσει αυτό το αξίωμα.

Οι τρεις βασικοί δομικοί συντελεστές, που αποτελούν την βυζαντινή σύνθεση, εκτός από την ρωμαϊκή νομική παράδοση, είναι η ελληνική γλώσσα και παιδεία, καθώς και η Χριστιανική πίστη.

❖ Οθωμανική περίοδος (1453-1821)

Η 29η Μαΐου 1453 ήταν ένας θρήνος μεγάλος για το έθνος μας. Η πτώση του Ορθοδόξου Ελληνισμού έγινε πλέον ηρωϊκή επιβίωση. Η μαύρη σκλαβιά των τετρακοσίων (400) χρόνων και πλέον δεν ήταν ικανή να εξαφανίσει το φρόνημα της πίστεως του στον Χριστό και της αγάπης του προς την πατρίδα.

Οι Ρωμιοί (με την σημασία του ελληνορθόδοξου πλέον Ρωμαίου πολίτη) με την θέλησή τους υπέφεραν την σκλαβιά, διότι τους ήταν εύκολο να αλλαξοπιστήσουν και να ελευθερωθούν από την δουλεία, ώστε να απολαύσουν όλα τα προνόμια ενός ελεύθερου πολίτη σε ένα νέο κοινωνικοπολιτικό σύστημα, αλλά δεν το έκαναν, διατηρώντας την πίστη τους στην ορθή πίστη του Χριστού και έτσι ήρθε το ποθούμενο που προφήτευσε ο Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, όταν ήρθε το πλήρωμα του χρόνου.

Φόροι: Οι υπόδουλοι ήταν υποχρεωμένοι να πληρώνουν βαρείς φόρους, όπως το Χαράτζι (κεφαλικός φόρος), που σου έδινε το δικαίωμα να ζεις. Η απόδειξη που έπαιρναν όσοι πλήρωναν ήταν χάρτινη και είχε κάθε χρόνο διαφορετικό χρώμα, είχε γραμμένο δε το εξής κείμενο: *ο φέρων το παρόν έχει την άδεια να φέρη επί έν έτος την κεφαλήν επί των ώμων του* (**Μετάφραση:** *όποιος έχει αυτήν την άδεια μπορεί να κουβαλάει το κεφάλι στους ώμους του για έναν χρόνο*).

Οι υπόδουλοι σαν ακτήμονες που ήταν και χωρίς καμία περιουσία δύσκολα μπορούσαν να πληρώσουν αυτόν τον φόρο, που ήταν από τέσσερα μέχρι ένα φλουρί κάθε χρόνο κατά άτομο.

Για παράδειγμα, κάθε νέος Πατριάρχης έπρεπε να πληρώνει 3.600 φλουριά, γι' αυτό οι Σουλτάνοι άλλαζαν συχνά Πατριάρχες.

Φόρος εστίας για τις κατοικίες τους, φόρο για τη χρήση της γης (έγγειος), αλλά και για την αγροτική παραγωγή (δεκάτη). Εκτός από τους τακτικούς, υπήρχαν και έκτακτοι φόροι, καθώς και αγγαρείες. Ο τρόπος είσπραξης του ήταν ο εξής: κάθε χρόνο η Υψηλή Πύλη (Σουλτάνος) πούλαγε τα δικαιώματα είσπραξης των φόρων σε ισχυρούς και πλούσιους Τούρκους. Αυτοί τα μεταπουλούσαν κερδοσκοπικά σε εκμισθωτές φόρων, οι οποίοι αναλάμβαναν να εισπράξουν τον φόρο από τους μη μουσουλμάνους υπηκόους. Ο πλούσιος Τούρκος λεγόταν *χαρατζίμπας*, οι δε εισπράκτορες λεγόταν *χαρατζίδες*.

Άλλα σκληρά μέτρα: Οι Χριστιανοί υποχρεώνονταν να κατοικούν σε φτωχικές συνοικίες των πόλεων και υπηρετούσαν στο στρατό μόνο σε βοηθητικές υπηρεσίες είτε ως ναύτες και οδηγοί. Απαγορεύονταν επίσης οι λιτανείες. Αλλά και οι σοβαρές δικαστικές υποθέσεις που αφορούσαν Χριστιανούς, εξετάζονταν στα μουσουλμανικά *ιεροδίκεια* και όχι στα εκκλησιαστικά δικαστήρια.

Τα πιο σκληρά όμως μέτρα που αντιμετώπισαν οι Χριστιανοί, ιδιαίτερα τους πρώτους αιώνες της κατάκτησης, ήταν οι σφαγές, οι αιχμαλωσίες και τα σκλαβοπάζαρα (κάτω από πολύ ταπεινωτικές συνθήκες γίνονταν η πώλησή τους και η χρήση τους), οι εξισλαμισμοί (*“θα σου αλλάξω την πίστη” είναι ακόμη από τότε*), το παιδομάζωμα (φόρος αίματος), καθώς και η εγκατάσταση τουρκικών και άλλων φύλων σε εύφορα εδάφη, με συνέπεια την αναγκαστική μετακίνηση ελληνικών πληθυσμών στο εξωτερικό ή σε απομονωμένα και ορεινά μέρη στο εσωτερικό. Οι περισσότεροι υπόδουλοι κατείχαν έτσι εκτάσεις γης κυρίως σε άγονες περιοχές ή σε νησιά. Αντίθετα, τα πιο εύφορα κτήματα ανήκαν στο Σουλτάνο και τους Οθωμανούς.

Παιδομάζωμα

Σκλαβοπάζαρα

Ας σταθούμε για λίγο όμως στο Παιδομάζωμα:

Η εφαρμογή του παιδομαζώματος για παράδειγμα αποτελούσε μια περίπλοκη διαδικασία. Ο παιδικός φόρος αίματος επιβαλλόταν στον χριστιανικό πληθυσμό σε ακανόνιστα χρονικά διαστήματα, μερικές φορές ωστόσο και σε κανονικά (κατά το πρώτο διάστημα κάθε πέντε χρόνια). Συνήθως, σύμφωνα με τις ιστορικές πηγές, εφαρμοζόταν κάθε 4,3,2 ή και κάθε χρόνο, ανάλογα με τις ανάγκες του στρατού για προσωπικό (Σώματα Γενιτσάρων) και άλλες ανάγκες. Οι απεσταλμένοι του Σουλτάνου στρατολογούσαν το 1/5 των παιδιών (αγόρια). Τα αγόρια αυτά είχαν ηλικία από 7 μέχρι και 20 χρονών αλλά, σύμφωνα με κάποιους ιστορικούς και

φιρμάνια του 16ου και 17ου αιώνα, τα παιδιά αυτά έπρεπε να είναι 14-18 ή 15-20 ετών. Αλλά είναι γεγονός ότι συχνά στρατολογούνταν παιδιά πολύ μικρότερης ηλικίας περίπου, όπως ξανά αναφέραμε, από 7 ετών και άνω. Οι σκοποί ποικίλοι: πολιτικοί, στρατιωτικοί, λόγοι ασφάλειας του ηγεμόνα, λόγοι οικονομικοί, λόγοι δημογραφικοί, λόγοι θρησκευτικοί. *(Από την Πτυχιακή Εργασία του Χρήστου Μίχου «Το παιδομάζωμα στην Οθωμανική Αυτοκρατορία» Παν. Θεσσαλίας, Βόλος 2017)*

Παιδεία: Σχολεία είχαν μόνο όσοι μπορούσαν να πληρώσουν ανάλογους φόρους και ήταν πάντα στην δικαιοδοσία του κάθε τοπικού άρχοντα. Όποιος δεν μπορούσε να πληρώσει κατέφευγε στο κρυφό σχολειό. Μέσα σε κατανυκτική ατμόσφαιρα μέσα σε ιερούς χώρους των ναών και μοναστηριών οι μαθητές δεν μάθαιναν μόνο γράμματα αλλά και την αγάπη στην Αγία πίστη του Χριστού και της πατρίδας και ετοιμάζονταν έτσι για το ποθούμενο, που ήταν η απελευθέρωση όλη της Ρωμανίας, παίρνοντας δύναμη μέσα από τις προφητείες και λαϊκές ρήσεις: “Πάλι με χρόνους με καιρούς πάλι δικά μας θα ‘ναι”.

Ενδυμασία: Οι ραγιάδες (κοπάδια) φορούσαν μόνο μελανά, μαύρα ρούχα και παπούτσια άκομψα. Σε καμία περίπτωση χρωματιστά, αλλιώς τους περίμενε ο θάνατος. Ίσως γι’ αυτό στα χωριά οι γέροντες και γερόντισσες φοράνε ακόμη σκούρα χρώματα.

Μεταφορά και μετακίνηση: Απαγορευόταν ο Ρωμηός να έχει άλογο ή μουλάρι. Μόνο γαϊδουράκι είχε και αυτό με όρους. Όταν συναντούσε Οθωμανό έπρεπε να σταματήσει, να κατέβει και να υποκλιθεί (προσκύνημα). Κάθε παράβαση του κόστιζε το κεφάλι.

Και φυσικά στο τέλος που δεν αρμόζει να αναφερθούν εδώ οι διάφοροι τρόποι βασανιστηρίων που ξεπερνούν κάθε ανθρώπινη φαντασία.

Μέσα από όλες αυτές τις συνθήκες και ιδιαίτερα στον Πόντο έχουμε την εμφάνιση του Κρυπτοχριστιανισμού. Ο πολύς καθηγητής Κωνσταντίνος Φωτιάδης ρίχνει με τις μελέτες του πολύ φως σε αυτό το φαινόμενο.

Διακρίνουμε στην περίοδο της Οθωμανικής δουλείας τέσσερις κατηγορίες χριστιανών.

ΥΠΕΡ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ
Σύλλογοι Ελλήνων Ποντίων BRB (NRW) και Βρυξελλών

1. Αυτοί που έμειναν για πάντα Χριστιανοί και έσωσαν στην κυριολεξία την ελληνική παράδοση.
2. Αυτοί που έμειναν για πάντα Χριστιανοί, αλλά έχασαν την ελληνική γλώσσα. Έγιναν Τουρκόφωνοι.
3. Οι Κρυπτοχριστιανοί. Φανερά έκαναν τους Μωαμεθανούς, ενώ στα κρυφά και τις νύχτες τηρούσαν τα χριστιανικά τους καθήκοντα και έκαναν φοβερό αγώνα να παντρεύονται μεταξύ τους, για να μην πεσουν στα χέρια των Μωαμεθανών.
4. Οι Μωαμεθανοί σαν απόγονοι των Κρυπτοχριστιανών που διατηρούν μερικοί από αυτούς στα κρυφά εκκλησιαστικά βιβλία, έτσι ονομάζουν και το Ραμαζάνι< Τριώδ> από την ελληνική λέξη Τριώδιο.

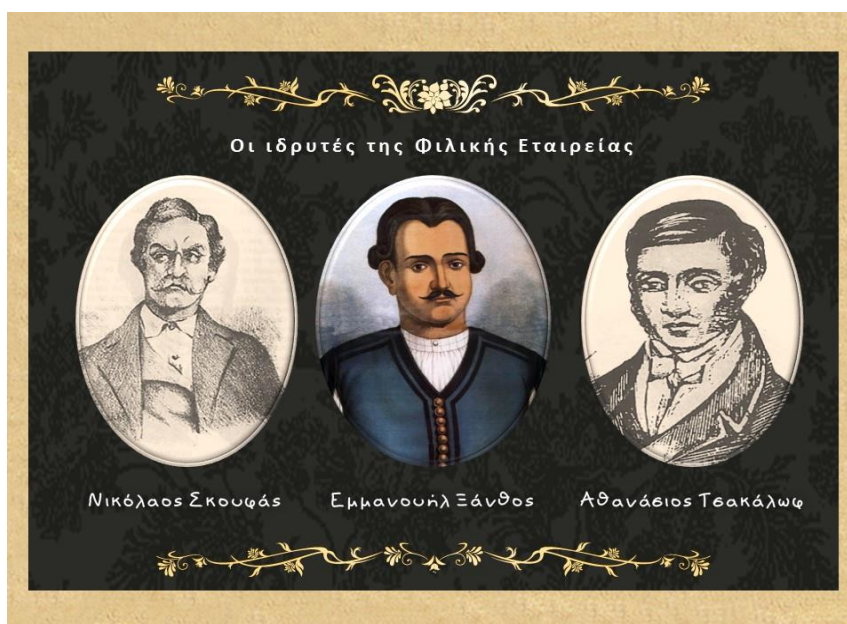

❖
❖ Νεότερη ή σύγχρονη Ελλάδα (1821-)

Ο καιρός έφτασε και ήταν ο καταλληλότερος, διότι το Έθνος στήριξε όλη του την ελπίδα στην Πίστη την Αγία του Χριστού, ο Οποίος υπέγραψε πλέον την απελευθέρωση του πολυταλαιπωρημένου, αλλά αλύγιστου γένους μας. Σε μία πολύ κρίσιμη στιγμή του Γένους μας, που οι εξισλαμισμοί έπερναν μεγάλες διαστάσεις και έθετε σε μεγάλο κίνδυνο την επιβίωση του, εμφανίστηκε η αγία μορφή του Αγίου Κορμά του Αιτωλού ο οποίος από το 1759 εγκατέλειψε το μοναστήρι και με εντολή του Πατριάρχη Σεραφείμ ξεκίνησε τις περιοδείες του στη Δυτική και Βόρεια Ελλάδα και την Ήπειρο. Εμφύχωσε τον λαό μας με τον θερμό και προφητικό του λόγο και τον παρότρυνε να κρατήσει την πίστη του στον Χριστό και την αγάπη του προς την πατρίδα διότι σύντομα θα ερχόταν το “ποθούμενο” όπως αποκαλούσε την απελευθέρωσή από την Οθωμανική μαύρη σκλαβιά. Ίδρυσε μέσα σε 16 περίπου χρόνια 200 σχολεία και πρότυνε τους γονείς να σπουδάζουν τα παιδιά τους Ελληνικά πρώτα για να κατανοούν στην συνέχεια και τα βαθιά νοήματα της Πίστης μας. Το έδαφος ετοιμάστηκε καλά μέχρι που ήρθε η ευλογημένη ώρα του ξεσηκωμού.

Εμφανίστηκαν Έλληνες αγωνιστές που δεν λυπήθηκαν ούτε την περιουσία τους, αλλά ούτε και την ζωή τους, προκειμένου να απελευθερώσουν την πατρίδα μας από μία δουλεία που κανείς πλέον δεν πίστευε ότι είναι πλέον δυνατή.

Ίδρυση της Φιλικής Εταιρείας

Στα πλαίσια αυτού του διακαούς πόθου για αποτίναξη του τουρκικού ζυγού, συναντιούνται το 1814 στην Οδησό τρεις Έλληνες και αποφασίζουν τη σύσταση μιας αυστηρά συνωμοτικής οργάνωσης, η οποία θα προετοίμαζε τον ξεσηκωμό όλων των Ελλήνων. Συμβολικά είχε οριστεί η 14η Σεπτεμβρίου, επέτειος της Ύψωσης του Τιμίου Σταυρού, ως ημέρα ίδρυσης της. Πρόκειται για τον Νικόλαο Σκουφά, 35 χρόνων, από το Κομπότι της Άρτας, τον Εμμανουήλ Ξάνθο, 42 χρόνων, από την Πάτμο και τον Αθανάσιο Τσακάλωφ, 26 χρόνων, από τα Γιάννενα. Και οι τρεις έχουν ήδη γίνει κοινωνοί των επαναστατικών ιδεών και έχουν εμπειρίες από άλλες ανάλογες εταιρείες της εποχής της υπόλοιπης Ευρώπης.

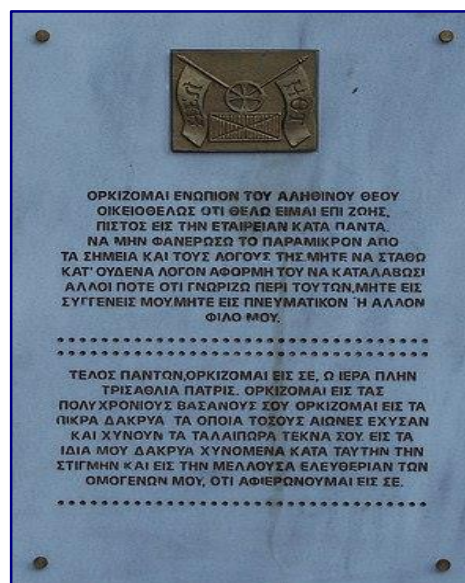
Σκοπός της ίδρυσής της

Σκοπός της Φιλικής Εταιρείας ήταν η γενική επανάσταση των Ελλήνων για την «ανέγερσιν και απελευθέρωσιν του Ελληνικού Έθνους και της Πατρίδος μας», όπως μας πληροφορεί ο ίδιος ο Ξάνθος. Και σημειώνει στα «Απομνημονεύματά» του: ... δια να ενεργήσωσι μόνοι των ό,τι ματαιίως από πολλού χρόνου ήλπιζον από την φιλανθρωπίαν των χριστιανών βασιλέων».

Η πορεία ανάπτυξης της Φιλικής είναι εντυπωσιακή. Το διάστημα 1814-1816 τα μέλη της αριθμούν περίπου 20. Ως τα μέσα του 1817 αναπτύσσεται κυρίως μεταξύ των Ελλήνων της Ρωσίας και της Μολδοβλαχίας, αλλά και πάλι τα μέλη της δεν υπερβαίνουν τα 30. Όμως, από το 1818 σημειώνονται αθρόες μυήσεις. Κατά το 1820 εξαπλώνεται σε όλες σχεδόν τις περιοχές της Ελλάδας και τις περισσότερες ελληνικές παροικίες του εξωτερικού. Χιλιάδες υπολογίζονται οι μυημένοι, μολοντί είναι γνωστά μόνο 1096 ονόματα. Τους πρώτους μήνες του 1821 τα μέλη της αριθμούν δεκάδες χιλιάδες. Η οργάνωση είχε υπερβεί τα ίδια της τα όρια.

Το σύμβολο της Φιλικής Εταιρείας

Ο Όρκος της Φιλικής Εταιρείας

Της Επανάστασης του 1821 είχαν προηγηθεί αρκετές άλλες τοπικές εξεγέρσεις, με έναρξη ήδη από τον 15ο αιώνα και με τελευταία αυτή του Νικοτσάρα στη Βόρεια Ελλάδα. Περίπου 200 στο σύνολο εξεγέρσεις αριθμεί η ιστορία, οι περισσότερες από τις οποίες πνίγηκαν στο αίμα.

Ο Όρκος, ελαιογραφία του Δ.Τσόκου (1849)

Αλέξανδρος Υψηλάντης με το έμβλημα του Ιερού Λόχου. Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα

Στις γραμμές της συσπειρώνονται κυρίως έμποροι και μικροαστοί, αλλά και Φαναριώτες και κοτζαμπάσηδες και κληρικοί, πρόσωπα που θα διαδραματίσουν αγωνιστικό ρόλο (θετικό ή αρνητικό) στον αγώνα για την ανεξαρτησία, όπως οι οπλαρχηγοί Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, Οδυσσέας Ανδρούτσος, Αναγνωσταράς, ο αρχιμανδρίτης Γρηγόριος Δικαίος (Παπαφλέσσας), οι Φαναριώτες Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος και Νέγρης, οι Υδραίои μεγαλοκαρaboκύρηδες Κουντουριώτηδες, οι μεγαλοκοτζαμπάσηδες Ζαΐμης, Λόντος, Νοταράς, ο μητροπολίτης Παλαιών Πατρών Γερμανός κ.ά.

Η πορεία προς την Επανάσταση

Το 1818 η έδρα της Φιλικής μεταφέρθηκε από την Οδησό στην Κωνσταντινούπολη.

Στην προσπάθειά τους να βρουν μια μεγάλη προσωπικότητα να αναλάβει την αρχηγία και μετά από αρκετές επαφές, τον Απρίλιο του 1820 ανέλαβε την αρχηγία της Φιλικής Εταιρείας ο Αλέξανδρος Υψηλάντης.

Οι συνθήκες έδειχναν πλέον αρκετά ώριμες για να εκδηλωθεί η εξέγερση. Κατά την κρατούσα άποψη, το σχέδιο ήταν αρχικά να ξεσπάσει ταυτόχρονα επανάσταση των Σέρβων και των Μαυροβουνίων, καθώς και στη Μολδοβλαχία. Παράλληλα να κάψουν τον τουρκικό στόλο στην Κωνσταντινούπολη, ενώ να ηγηθεί ο Υψηλάντης της επανάστασης στην Πελοπόννησο.

Νεώτερη μελέτη δείχνει ότι ως αρχική εστία της Επανάστασης είχε αποφασιστεί η Πελοπόννησος. Σε μία μυστική συνέλευση της Βοστίτσας (Ιανουάριος 1821) από Φιλικούς και άλλες οργανωμένες προσωπικότητες έγινε δεκτό το σχέδιο εξέγερσης να ξεκινήσει με τον Αλ. Υψηλάντη στην Μάνη.

Για ανεξιχνίαστους λόγους και αφού κάποια από τα σχέδια της Εταιρείας είχαν ήδη προδοθεί ή διαρρεύσει, η επανάσταση κηρύχθηκε το Φεβρουάριο του 1821 στο Ιάσιο, πρωτεύουσα της Μολδαβίας.

Στις 24 Φεβρουαρίου κυκλοφόρησε η περίφημη προκήρυξη του Υψηλάντη, «ΜΑΧΟΥ ΥΠΕΡ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ», [13] στην οποία ανταποκρίθηκαν αρκετοί Έλληνες, μεταξύ των οποίων

οι νέοι. Στις 10 Μαρτίου ο Αλέξανδρος Υψηλάντης συγκροτεί στο Φώξани τον Ιερό Λόχο, ο οποίος αποτελείται κυρίως από Έλληνες σπουδαστές ευρωπαϊκών πανεπιστημίων και μαθητές του Ελληνικού Σχολείου της Οδησού.

Στην μάχη του Δραγατσάνιου (Ιούνιος 1821) οδηγήθηκε ο Ιερός Λόχος στη σφαγή των νέων του και στη συντριβή του κινήματος στις Παραδουνάβιες Ηγεμονίες, αλλά αυτή η μάχη απετέλεσε τον ιδανικό αντιπερισπασμό για να κηρυχθεί η Επανάσταση στην Ελλάδα.

22 Μαρτίου: Οι Έλληνες επαναστάτες μπαίνουν στην Πάτρα. Ο Ι. Παπαδιαμαντόπουλος και ο Ανδρέας Λόντος υψώνουν επαναστατική σημαία (κόκκινη με μαύρο σταυρό στη μέση). Ο Παλαιών Πατρών Γερμανός κατασκευάζει ξύλινο σταυρό, τον οποίο τοποθετεί στην Πλατεία Αγίου Γεωργίου. Στο σταυρό αυτό ορκίζονται οι επαναστάτες.

Από τις πιο σημαντικές νίκες των Ελλήνων εξεγερμένων σε υπόλοιπες περιοχές είναι:

Το χάνι της Γραβιάς

Ο Ομέρ Βρυώνης μόλις είχε περάσει από την Αλαμάνα σουβλίζοντας τον Αθανάσιο Διάκο που αντιστάθηκε μέχρι τέλους. Στις 3 Μαΐου του 1821, ο Οδυσσέας Ανδρούτσος έφθασε στη Γραβιά με τον Κοσμά Σουλιώτη, τον Ευστάθιο Κατσικογιάννη και μία ομάδα από 100 περίπου άνδρες. Κάλεσε και άλλους καπεταναίους, όπως τους Πανουργιά και Δυοβουνιώτη και τους ζήτησε να κλειστούν στο χάνι της Γραβιάς και να ανακόψουν την πορεία του Ομέρ Βρυώνη.

Πάνω από 300 Τούρκοι σκοτώθηκαν και 600 είχαν τραυματιστεί, ενώ οι Έλληνες έχασαν μόνο 6 πολεμιστές. Το πιο σημαντικό ήταν ότι εμποδίστηκε η κάθοδος του Ομέρ Βρυώνη στην Πελοπόννησο, όπου η επανάσταση ακόμα δεν είχε εδραιωθεί.

Η μάχη του Βαλτετσίου

Η πρώτη μεγάλη νίκη του Κολοκοτρώνη. Ο «Γέρος του Μοριά» πολιορκώντας την Τρίπολη είχε στήσει στρατόπεδα στις γύρω περιοχές και μέσα σε αυτές ήταν και το Βαλτέτσι. Στις 24 Απριλίου, ο Κεχαγιάμπεης βγήκε από την Τρίπολη με 4.000 άνδρες και επιτέθηκε στο Βαλτέτσι. Η μάχη συνεχίστηκε βόρεια του χωριού, όπου ο Κυριακούλης Μαυρομιχάλης είχε βρεθεί σε πολύ δύσκολη θέση. Σε βοήθειά του έσπευσε ο Δημήτρης Πλαπούτας χτυπώντας τους Τούρκους από τα νώτα. Οι Τούρκοι αναγκάστηκαν σε υποχώρηση και ο Κολοκοτρώνης τους κυνήγησε μέχρι το χωριό Μάκρη.

Τα χαράματα της 12ης Μαΐου, ο Κεχαγιάμπεης βγήκε από την Τρίπολη με 12.000 Τουρκαλβανούς με προορισμό την Καλαμάτα. Τότε κατέφθασε ο Κολοκοτρώνης, αφού ειδοποιήθηκε, με 700 άνδρες. Η μάχη συνεχίστηκε μέχρι τη νύχτα χωρίς να υποχωρεί καμία πλευρά. Τα ξημερώματα της 13ης Μαΐου, οι Τούρκοι ξεκίνησαν νέα επίθεση. Μετά από 23 ώρες μάχης ο Κεχαγιάμπεης διέταξε υποχώρηση και ο Κολοκοτρώνης τους ανάγκασε σε άτακτη φυγή, πετώντας τα όπλα τους.

Συνολικά οι Τούρκοι είχαν 300 νεκρούς και πάνω από 500 τραυματίες ενώ οι Έλληνες μόλις δύο. Οι Έλληνες, οι οποίοι πολέμησαν για πρώτη φορά κάτω από σωστή οργάνωση, πήραν θάρρος συνειδητοποιώντας την ανωτερότητά τους έναντι των Τούρκων.

Η Άλωση της Τριπολιτσάς

Τέσσερα μεγάλα σώματα πολιορκητών για μήνες ήταν γύρω από την Τριπολιτσά. Κολοκοτρώνης, Γιατράκος, Αναγνωσταράς και Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης είχαν σχηματίσει έναν κλοιό από 15.000 άνδρες. Τέλη Αυγούστου έφτασε από την Μασσαλία με πλοίο του ο Σκώτος φιλέλληνας Τόμας Γκόρντον, με Έλληνες και φιλέλληνες εθελοντές, τρία πυροβόλα και εξακόσια τουφέκια.

Από τα χαράματα της 23ης Σεπτεμβρίου του 1821 όλη η Τριπολιτσά ήταν σε μεγάλη αναστάτωση: οι Αλβανοί ετοιμάζονταν να βγουν, ενώ οι Τούρκοι συζητούσαν για νέες διαπραγματεύσεις με τους Έλληνες. Συνέπεια αυτής της αναστάτωσης ήταν να μείνει αφρούρητο το κανονοστάσιο της πύλης της Ναυπλίας. Σύμφωνα με τον Τρικούπη, τις εννέα η ώρα το πρωί, πενήντα άντρες, με δική τους πρωτοβουλία, ανέβηκαν στο τείχος πατώντας ο ένας στους ώμους του άλλου, άνοιξαν την πύλη και ύψωσαν την ελληνική σημαία.

Οι Τούρκοι σήμαναν συναγερμό, οι Έλληνες άνοιξαν κι άλλες πύλες, κι όρμησαν όλοι μέσα στην πόλη. Η σφαγή που ακολούθησε την κατάληψη της πόλης από τον στρατό του Κολοκοτρώνη ήταν τρομακτική. «Το άλογό μου από τα τείχη έως τα σαράγια δεν επάτησε γη...Το ασκέρι όπου ήταν μέσα, το ελληνικό, έκοβε και εσκότωνε, από Παρασκευή έως Κυριακή, γυναίκες, παιδιά και άντρες, τριάντα δύο χιλιάδες», έγραψε αργότερα ο Κολοκοτρώνης.

Τα αποτελέσματα της Άλωσης ήταν ότι η ελληνική Επανάσταση εφοδιάστηκε με 11.000 όπλα, εμψυχώθηκε και απέκτησε όνομα στο εξωτερικό, καθώς μεγάλες ήταν οι αναφορές του διεθνούς τύπου.

Μάχη στα Δερβενάκια

Στις 6 Ιουλίου του 1822 με 25.000 άνδρες στρατοπέδευσε ο Δράμαλης στην Κόρινθο. Βασικός του στόχος ήταν η ανακατάληψη της Τριπολιτσάς και η κατάπνιξη της Επανάστασης στον Μοριά με τη βοήθεια του στόλου, που θα κατέπλεε στον Αργολικό Κόλπο.

Παρακούοντας τους τοπικούς τούρκους ηγέτες, οι οποίοι τον συμβούλευσαν να κάνει ορμητήριό του την Κόρινθο κι έχοντας μεγάλη εμπιστοσύνη στις δυνάμεις του, ο Δράμαλης διέταξε τον στρατό του να προελάσει προς το Ναύπλιο για να λύσει την πολιορκία του. Αφού κατέλαβε τον Ακροκόρινθο, έφθασε ανενόχλητος στο Άργος και στρατοπέδευσε έξω από την πόλη στις 12 Ιουλίου. Οι επαναστάτες πιάστηκαν στον ύπνο και δεν μπόρεσαν να υπερασπίσουν τα μεταξύ Κορίνθου και Άργους στενά, από τα οποία διήλθε η τουρκική στρατιά.

Ο Κολοκοτρώνης κατόρθωσε να περιορίσει τον στρατό του Δράμαλη στην Αργολίδα και να ματαιώσει την πορεία του προς την Τριπολιτσά και τον ανάγκασε να πάρει την απόφαση να επιστρέψει στην Κόρινθο. Το σχέδιο υποχώρησης του Δράμαλη έγινε αντιληπτό από τον Κολοκοτρώνη και παρά τις διαφωνίες των προκρίτων, έσπευσε να καταλάβει τις στενές διαβάσεις που οδηγούσαν από το Άργος στην Κόρινθο, με 2.500 άνδρες.

Στις 26 Ιουλίου 1822 στα στενά των Δερβενακίων, οι Τούρκοι έχασαν πάνω από 3.000 άνδρες. Ο Δράμαλης και οι εναπομείναντες άνδρες του προσπάθησαν να διαφύγουν την επομένη από την κλεισούρα του Αγιονορίου. Όμως, ο Νικηταράς, ο Υψηλάντης και ο Παπαφλέσσας ήταν κι εκεί για να προκαλέσουν νέες βαριές απώλειες στον Δράμαλη στις 28 Ιουλίου.

Ο Κολοκοτρώνης ανακηρύχθηκε από την Κυβέρνηση Αρχιστράτηγος της Πελοποννήσου, κατ' απαίτηση των οπλαρχηγών, αλλά το κυριότερο ήταν ότι η Επανάσταση είχε διασωθεί.

Η μάχη του Κερατσινίου

Στις 4 Μαρτίου 1827, ο Γεώργιος Καραϊσκάκης θριαμβεύει επί του Κιουταχή στο Κερατσίνι. Ο Κιουταχής επιχείρησε επίθεση με 4.000 πεζούς και 2.000 ιππείς. Αρχικά στράφηκε σ' ένα οχυρωμένο μετόχι, που το υπερασπίζονταν ο Τούσας Μπότσαρης, ο Γαρδικιώτης Γρίβας και ο Νικόλαος Κασομούλης, με τους λιγοστούς άνδρες τους. Αφού το κανονιοβόλησε, ετοιμάστηκε γύρω στο μεσημέρι για την τελική έφοδο.

Βλέποντας ο Καραϊσκάκης την κρισιμότητα της κατάστασης, επιχείρησε αντιπερισπασμό, τον οποίο όμως αντιλήφθηκε ο Κιουταχής και χώρισε τις δυνάμεις του στα δύο. Οι Τούρκοι αναγκάστηκαν να τραπούν σε φυγή, όταν εμφανίστηκε το ιππικό του Χατζημιχάλη Νταλιάνη, που τους προξένησε βαρύτατες απώλειες.

Οι απώλειες των Τούρκων ήταν σημαντικές για τη δύναμη που παρέταξαν. Οι νεκροί ανήλθαν σε 300 και οι τραυματίες σε 500 άνδρες. Οι Έλληνες έχασαν 3 άνδρες, ενώ τραυματίστηκαν περί τους 25.

Η Μάχη της Πέτρας

Ήταν η τελευταία μάχη του Αγώνα για την ελληνική ανεξαρτησία και έγινε στις 12 Σεπτεμβρίου 1829 στην Πέτρα της Βοιωτίας, μεταξύ Θήβας και Λιβαδειάς.

Τον Αύγουστο του 1829 και ενώ η Πελοπόννησος είχε απελευθερωθεί ο Τουρκαλβανός πολέμαρχος Ασλάν Μπέης Μουχουρδάρης, είχε την αποστολή να μαζέψει όλη την τουρκική στρατιά και να την οδηγήσει στην Αδριανούπολη για να αντιμετωπίσουν τους Ρώσους.

Ο Υψηλάντης έστησε ενέδρα στην τουρκική στρατιά που αποτελούνταν από 7.000 στρατιώτες στη στενή δίοδο της Πέτρας. Ήταν μία από τις λίγες φορές που οι Έλληνες παρουσίασαν τακτικό στρατό αποτελούμενο από 4.000 άνδρες. Ο Υψηλάντης δημιούργησε οχυρώματα και τα χαράματα της 12ης Σεπτεμβρίου οι Τούρκοι προσπάθησαν να τα περάσουν. Οι Τουρκαλβανοί ήταν οι πρώτοι που υποχώρησαν παρασύροντας και τους υπόλοιπους Τούρκους, που κινδύνευαν να περικυκλωθούν.

Οι Έλληνες είχαν 3 νεκρούς και 12 τραυματίες, ενώ οι Τούρκοι άφησαν στο πεδίο της μάχης περίπου 100 νεκρούς και 4 σημαίες. Την επομένη της μάχης (13 Σεπτεμβρίου) ο τούρκος διοικητής Οσμάναγας Ουτσιάκαγας, που ενδιαφερόταν να εκτελέσει τις διαταγές της Πύλης και να βρεθεί στη Θράκη, προσφέρθηκε να συνθηκολογήσει με τους Έλληνες, προκειμένου να περάσει τα στενά της Πέτρας.

Οι Έλληνες δέχθηκαν, υπό τον όρο να παραδώσουν την περιοχή από τη Λιβαδιά ως τις Θερμοπύλες και την Αλαμάνα. Έπειτα από διαπραγματεύσεις που κράτησαν όλη τη μέρα, η συνθήκη υπογράφηκε τη νύχτα της 13ης προς τη 14η Σεπτεμβρίου. Αυτή ήταν η πρώτη συνθηκολόγηση Τούρκων στο πεδίο μάχης.

ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ

Λένε πως είναι οι μεγαλύτεροι αντιστασιακοί κατά του κατακτητή την εποχή της τουρκοκρατίας.

Περίτρανη απόδειξη πως όσο δυνατός και αδυσώπητος να ήταν ο κατακτητής δεν μπορούσε με καμία δύναμη να υποδουλώσει τις ψυχές των Ορθοδόξων Ρωμιών!

Έλληνες, Σέρβοι, Βούλγαροι, Ρώσσοι ακόμα Τούρκοι και Άραβες είχαν μαρτυρικό τέλος, αφού πρώτα ασπάστηκαν το Ευαγγέλιο. Επίσης προέρχονταν από ολόκληρο το κοινωνικό φάσμα. Άνδρες και γυναίκες, νέοι και γέροντες και μικρά παιδιά ακόμα, κληρικοί και λαϊκοί, γραμματισμένοι και αγράμματοι, πλούσιοι και φτωχοί και από διάφορα επαγγέλματα.

Ένα ερώτημα όμως γεννιέται: *“πώς μπόρεσαν οι άνθρωποι αυτοί να μείνουν σταθεροί στην πίστη και να μαρτυρήσουν. Πώς δε θαμπώθηκαν από τα θέλγητρα, αλλά και πώς άντεξαν τα βασανιστήρια;”*

Χρειάζεται να σκεφτούμε την άθλια ζωή που ζούσαν οι πρόγονοί μας τότε. Εξευτελισμένοι, ταπεινωμένοι, δεν όριζαν τίποτα, ούτε περιουσία ούτε τα παιδιά τους ούτε τη ζωή τους. Να θυμηθούμε τη βαριά φορολογία, το παιδομάζωμα, τις αγγαρείες, τις φυλακίσεις, τα βασανιστήρια και τις εκτελέσεις. Ούτε να έχουν άλογο και να ιππεύουν επιτρεπόταν, ούτε να φορούν ενδύματα με έντονο χρώμα, όπως το κόκκινο και το πράσινο, ιερό χρώμα του Ισλάμ. Καταλαβαίνουμε πόσο μεγάλη πρόκληση για εξισλαμισμό ήταν η δυνατότητα να απολαύσει κάποιος τόσα αυτονόητα για τους Τούρκους και απαγορευμένα γι' αυτόν. Από την άλλη πλευρά, τα φοβερά και ποικίλα βασανιστήρια : φυλάκιση με στέρηση τροφής και νερού,

ξυλοδαρμός, στρέβλωση ή τέντωμα των μελών του σώματος, με ειδικά όργανα, μέχρι την εξάρθρωση ή και τον διαμελισμό του σώματος, ψυχολογικές πιέσεις, εικονική εκτέλεση, εντοχισμός (χτίσιμο του σώματος), κάψιμο στην πυρά, ανασκολοπισμός και ό,τι άλλο μπορούσε να επινοήσει η μανία των διωκτών. Τέλος ο θάνατος, αν δεν είχε επέλθει με τα βασανιστήρια, με απαγχονισμό, αποκεφαλισμό ή πυροβολισμό.

Πώς οι άγιοι Νεομάρτυρες αντιμετώπισαν όλα αυτά, που βρήκαν τη δύναμη;

Η απάντηση είναι πολύ απλή. Πρώτα πρώτα με τη χάρη του Θεού. Έπειτα ήταν συνειδητά μέλη της Εκκλησίας. Ζούσαν την ορθόδοξη πραγματικότητα. Προσεύχονταν, εκκλησιάζονταν, εξομολογούνταν, κοινωνούσαν. Στα μαρτύρια τους βλέπουμε πως οι άγιοι έχουν τον πόθο της θείας κοινωνίας. Ζητούν από τους πνευματικούς τους να προσεύχονται, ώστε να τελειώσουν θεάρεστα τον αγώνα τους. Στους βίους κάποιων Νεομαρτύρων αντιλαμβανόμαστε την υψηλή πνευματικότητά τους, αφού είχαν την εμπειρία του Ακτίστου Φωτός.

Ας δούμε κάποιους αστέρες από τους πανεύφημους Νεομάρτυρες σε στιγμές υψηλής πνευματικότητας.

Από τους Ήρωές μας

Μακρυγιάννης

Όταν ο Στρατηγός Μακρυγιάννης βρισκόταν στους Μύλους με τα παλικάρια του και προπαρασκευάζονταν για τη μάχη με τον Ιμπραήμ, τον επισκέφτηκε ο Ναύαρχος Δεριγνί.

- Τι κάνετε αυτού; Ρωτά το Στρατηγό.
- Εδώ θα σταματήσουμε το Μπραήμι, απαντά ο Μακρυγιάννης.
- Με μια χούφτα άνδρες;
- Μπορεί να είμαστε λίγοι κι αδύναμοι, μα έχουμε μαζί μας τον Παντοδύναμο Θεό και θα νικήσουμε!!!
- Τρεμπιέν. (Πολύ καλά), απάντησε ο Δεριγνί.

Κανάρης

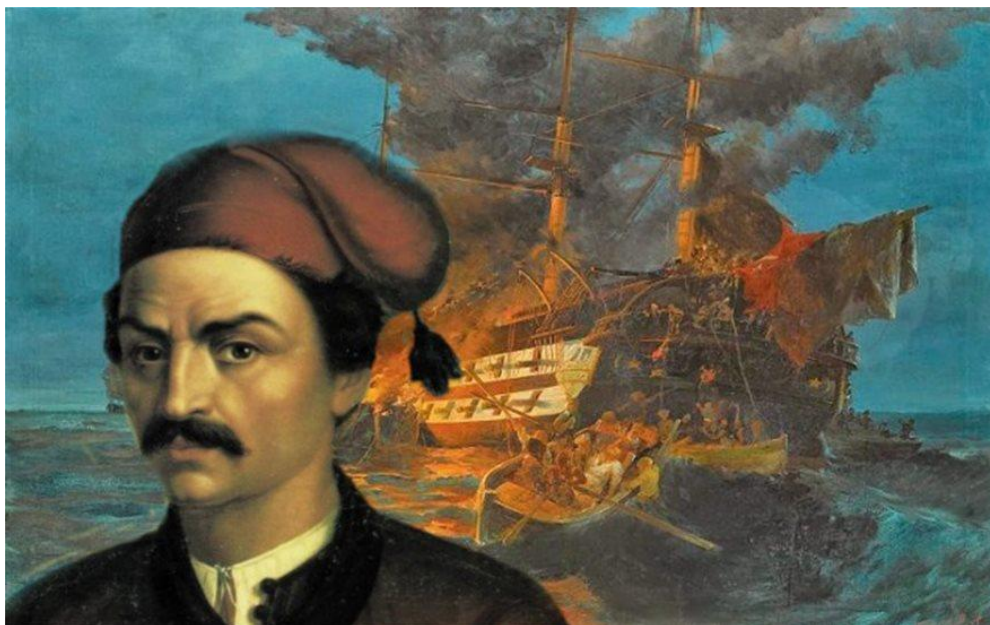
Ρώτησαν κάποτε τον πυρπολητή Κανάρη, εκείνο το σεμνό ήρωα του '21, που' γινε κατόπιν ναύαρχος, υπουργός και πρωθυπουργός.

– Πώς τον έκανες τον άθλο Ναύαρχε;

Κι αυτός απάντησε:

– Να, Ξύπνησα Εκείνο Το Πρωί Και Είπα:

Απόψε Κωσταντή Θα Πεθάνεις Για Την Ελλάδα.

Δέσπω Τζαβέλλα

Την εποχή που οι τούρκοι πολιορκούσανε το Μεσολόγγι, οι Σουλιώτες είχανε βγάλει από μέσα τις οικογένειές τους και τις είχανε ασφαλίσει στον Κάλαμο. Μαζί ήτανε και οι οικογένειες των Τζαβελλαίων με αρχηγό τη Δέσπω Τζαβέλλα.

Το Μ. Σάββατο έφτασε στον Κάλαμο το τρομερό μαντάτο. Σε κάποια μάχη που γίνηκε στο Μεσολόγγι σκοτώθηκαν και τα δυο παιδιά της Δέσπως, ο Κίτσος και ο Ζυγούρης. Οι άλλες γυναίκες μόλις έμαθαν την είδηση, άρχισαν τους θρήνους και τα μοιρολόγια. Σε μια στιγμή όμως βλέπουν έκπληκτες την ηρωική μητέρα να σηκώνεται και να τους λέει επιτακτικά:

«Πάψτε μωρές τα κλάματα. Τα παιδιά μου πήγανε συνοδεία στο Χριστό, που θα τα πάει στον Παράδεισο, γιατί πέσαμε για την Πατρίδα! Σηκωθείτε να βάψουμε τα αυγά μη μας οργιστεί ο Θεός.»

Κι η ηρωική μητέρα άρχισε να ετοιμάζει τις βαφές και τα τσουκάλια. Οι άλλες Σουλιώτισσες σηκώθηκαν ντροπιασμένες και άρχισαν να την βοηθούν. Αλλά καθώς οι γυναίκες ήτανε απασχολημένες με τη βαφή των αυγών, φτάνει κάποιος μαντατοφόρος από το Μεσολόγγι. Στάθηκε μια στιγμή, σκούπισε τον ιδρώτα από το μέτωπό του και γυρίζοντας στη Δέσπω: «Δεν είναι τίποτε καπετάνισσα, φώναξε. Τα παιδιά είναι καλά με τη δύναμη του Θεού. Μονάχα ο Ζυγούρης λαβώθηκε στο χέρι. Μα δεν είναι τίποτα σοβαρό». Οι γυναίκες τριγύρισαν χαρούμενες τη Δέσπω. Κι εκείνη, σοβαρή, γονάτισε μπροστά στο εικόνισμα της Παναγιάς, σήκωσε τα χέρια της και ακούστηκε να ψιθυρίζει:

– Σ’ ευχαριστώ, Παρθένα μου, που τους γλίτωσες κι αυτή τη φορά... Μα εγώ πάντα ξεγραμμένους τους έχω.

Νικηταράς

Είχε τελειώσει ο Αγώνας κι οι δοξασμένοι αρχηγοί του είχαν αποτραβηχτεί από τις πολεμικές τους ασχολίες και ξεκουράζονταν στα σπίτια τους. Έτσι κι ο θρυλικός Τουρκοφάγος Νικηταράς, φτωχότερος απ' ότι ήταν πριν αρχίσει η επανάσταση, στο φτωχικό του στον Πειραιά.

Ήταν παραμονή πρωτοχρονιάς όταν τον επισκέφτηκε ο δοξασμένος θεός του, ο Γέρος του Μοριά. Καθισμένοι στην αυλή του σπιτιού οι δυο Στρατηγοί συζητούσαν για τα περιστατικά του αγώνα, όταν ένα τσούρμο από παιδιά της γειτονιάς, μπήκαν στον αυλόγυρο κι άρχισαν να τραγουδούν τα κάλαντα για τον ερχομό του καινούργιου χρόνου.

Όταν τελείωσαν τα παιδιά, ο Νικηταράς ζήτησε από τον Κολοκοτρώνη μερικούς παράδες να τους δώσει, όπως ήταν το έθιμο, γιατί εκείνος δεν είχε.

Ο Γέρος του έδωσε πρόθυμα, αλλά του είπε για να τον πειράξει:

– Δεν ντρέπεσαι να διακονεύεις, κοτζάμ καπετάνιος εσύ, με τόσες δόξες; Τι σόι Στρατηγός είσαι τότενες.

Ο Νικηταράς κοίταξε ήρεμα το θείο του και του απάντησε σεμνά:

– Πραματευτής δεν ήμουνα. Η μοίρα μου το θέλησε να γίνω καπετάνιος. Μα δε θα ήτανε σωστό να κάνω πραμάτεια το καπετανλίκι μου για να καζαντίσω!!!

Κολοκοτρώνης

Μεσημέρι της 26 Ιουλίου 1822, στα Δερβενάκια. Η περίφημη μάχη, που όπως είναι γνωστό, στοίχισε στο Δράμαλη την ολοκληρωτική καταστροφή της τεράστιας στρατιάς του βρίσκεται στην κρίσιμότερη φάση της.

Ο Γέρος του Μοριά, καθισμένος σ' ένα βράχο, παρακολουθεί με τα κιάλια του τους τούρκους που έχουν αρχίσει να τσακίζουν. Ξάφνου ακούει δίπλα του κάποιο θόρυβο. Γυρίζει και βλέπει ένα βοσκόπουλο, στηριγμένο στη γκλίτσα του, να παρακολουθεί κι αυτό τα παλικάρια που ταμπουρωμένα στις πλαγιές της χαράδρας θέριζαν τους τούρκους με τα καριοφίλια τους.

– Τι στέκεις έτσι ορέ Έλληνα και χαζεύεις; του φωνάζει με τη βροντερή του φωνή ο Κολοκοτρώνης. Γιατί δεν τρέχεις και συ να πολεμήσεις τους περσιάνους;

– Μα, δεν έχω άρματα, καπετάνιε μου, του δικαιολογήθηκε ο τσοπάνος.

Με τι να πολεμήσω;

– Με τη γκλίτσα σου, μωρέ Έλληνα! Κι' αυτή όπλο είναι. Να κοπανίσεις μια δυνατή στο κεφάλι ενός τούρκου, να τον σκοτώσεις, να του πάρεις τα άρματά του κι ύστερα μ' αυτά να πολεμήσεις τους άλλους μουρτάτες.

Το τσοπανόπουλο, χωρίς να δώσει απάντηση, έφυγε τρέχοντας και χάθηκε, πηδώντας στη χαράδρα που γινόταν η μάχη.

Βράδυ της ίδιας μέρας. Η νύχτα αρχίζει ν' απλώνει τα σκοτεινά πέπλα της στη φύση. Η μάχη έχει σχεδόν τελειώσει κι οι Έλληνες ρίχνουν τις τελευταίες τους τουφεκιές.

Ο Κολοκοτρώνης παρακολουθεί ικανοποιημένος τους λίγους Τούρκους, που απόμειναν, να τρέχουν τρομοκρατημένοι, προσπαθώντας να γλιτώσουν. Εκείνη τη στιγμή παρουσιάζεται μπροστά του ένα θεόρατο παλικάρι. Κρατά, στα χέρια του ένα μαλαμοκαπνισμένο καριοφίλι, το σελάχι του είναι γεμάτο από ασημοκολλημένες κουμπούρες και το ιδρωμένο πρόσωπό του μαυρισμένο από τους καπνούς της μάχης.

– Ποιος είσαι συ μωρέ; του φωνάζει ο Γέρος.

– Δε με γνωρίζεις, καπετάνιε ; Είμαι ο τσοπάνος, που έστειλες το μεσημέρι να πολεμήσει με τη γκλίτσα του. Έκανα όπως μου είπες. Σκότωσα έναν τούρκο του πήρα τ' άρματα και ... να 'μαι τώρα, του πρόσθεσε, δείχνοντας του την πλουμιστή αρματωσιά του μ' περηφάνια.

– Μπράβο μωρ' Έλληνα, του είπε χαρούμενος ο Κολοκοτρώνης. Και ευχαριστημένος, χτύπησε φιλικά το παλικάρι στην πλάτη.

Μάρκος Μπότσαρης

Ήταν από τους λίγους αγωνιστές της Ελευθερίας που προτιμούσαν το κοινό συμφέρον από το προσωπικό όφελος. Για την ανδρεία που έδειξε στις μάχες κατά του Χουρσίτ Πασά και στην υπεράσπιση του Μεσολογγίου κατά την πρώτη πολιορκία, η προσωρινή κυβέρνηση του έστειλε δίπλωμα Στρατηγού.

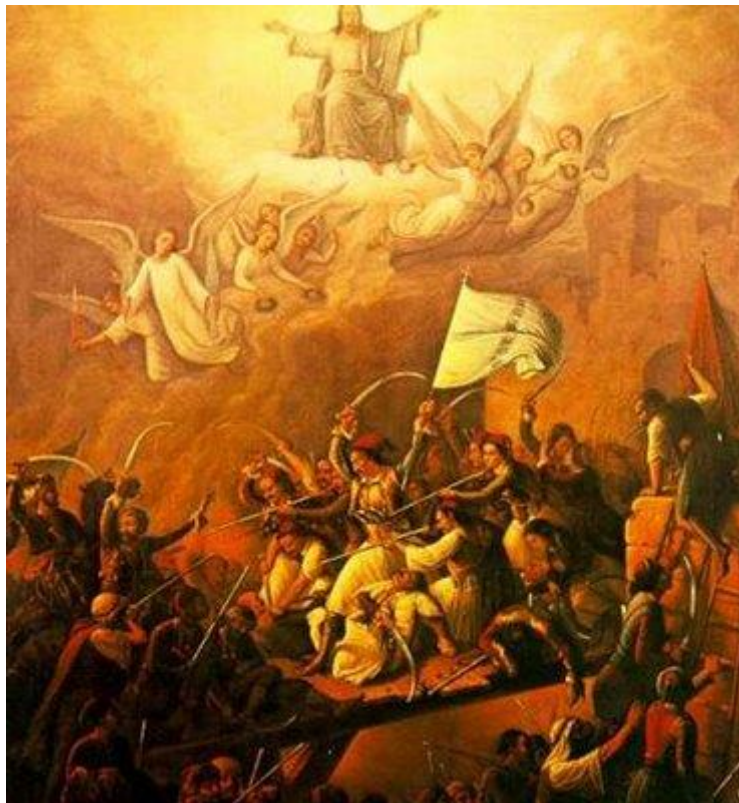
Η τιμητική αυτή διάκριση προκάλεσε τη ζήλια των άλλων οπλαρχηγών και ακούστηκαν παράπονα εναντίον του.

Τότε ο Μάρκος, πήρε το δίπλωμα, το 'σκισε σε μικρά κομμάτια μπροστά τους και, σκορπίζοντάς τα στον αέρα, είπε σ' εκείνους που παραπονιόνταν:

– Αύριο θα ξαναγίνει πόλεμος. Κι όποιος σταθεί άξιος, παίρνει το δίπλωμά του από τους Τούρκους.

Έλεύθεροι Πολιορκημένοι

Ὡς επίλογος καὶ μιὰς καὶ σήμερα τὸ ἔνδοξο τοῦτο ἀλωνάκι, ἡ κατασυκοφαντημένη πατρίδα μας, εἶναι ζωσμένη ἀπὸ «τὶς ἀλώπεκες τοῦ σκότους», τοὺς Φράγκους καὶ τὸ ἐξ ἀνατολῶν θηρίο, πάλιν μαίνεται, νὰ κλείσουμε μὲ τὸ ἡρωικότερο ἐπεισόδιο τοῦ Ἀγώνα, τὴν Ἔξοδο τοῦ Μεσσολογγίου, ποὺ μᾶς διδάσκει πῶς σώζονται τὰ ἔθνη.

«Ἦταν πρωί, Σάββατο τοῦ Λαζάρου, 10 Ἀπριλίου τοῦ 1826, ὅταν συγκροτήθηκε τὸ νεκροδόξαστο ἐκεῖνο συμβούλιο ἀποφάσεως. Ἦταν ἓνα συμβούλιο θανάτου. Οἱ καπεταναῖοι εἶχαν ἀναλάβει νὰ διερευνήσουν, μὲ ἀνιχνευτὲς τὴν ὑπαρξη μυστικοῦ δρόμου-διόδων γιὰ ἀκίνδυνο πέρασμα τῶν Ἐλεύθερων Πολιορκημένων στὴν ἐλευθερία. Κανένας ὅμως δὲν ἔφερε ἐλπιδοφόρα πληροφορία. Οἱ λόγχοι καὶ οἱ στενωποὶ φυλάγονταν ἄγρυπνα ἀπὸ τοὺς πολιορκητὲς σὲ βάθος χώρου καὶ τόπου. Γενικὴ ἦταν ἡ κατήφεια καὶ ἡ σιωπηλὴ θλίψη. Τὴν σιωπὴ τῆς στιγμῆς ἔσπασε ἡ βροντώδης καὶ σταθερὴ ἔκρηξη τοῦ τρανοδύναμου ἀρχηγοῦ τῆς Φρουρᾶς, τοῦ Θανάση Ραζη-Κότσικα.

-Υπάρχει δρόμος ὦρέ!

-Ποιὸς εἶναι, στρατηγέ, καὶ δὲν τὸν λὲς τόση ὥρα; Διαμαρτυρήθηκαν ὅλοι οἱ παριστάμενοι.

-Εἶναι ὁ δρόμος τοῦ Θεοῦ, φωνάζει».

Μόνο ἂν βαδίσουμε τὸν δρόμο τοῦ Θεοῦ, θὰ ἀναστηθοῦμε ὡς λαὸς καὶ ὡς κράτος ...

Καρλ Κρατσάιζεν

Η λεβεντιά των Ελλήνων αγωνιστών του 1821 «σκλάβωσε» έναν Βαυαρό φιλέλληνα κι αυτός τους έκανε «αθάνατους»!

Το όνομά του είναι Καρλ Κρατσάιζεν και χάρη σ' αυτόν γνωρίζουμε σήμερα την αυθεντική μορφή των μεγάλων αγωνιστών.

Ο αυτοδίδακτος ζωγράφος πολέμησε στο πλευρό των Ελλήνων και βρέθηκε σε πολλά πεδία μαχών.

Ζητούσε από τους ηγέτες των Ελλήνων την άδεια να αποτυπώσει τη μορφή τους. Στο τέλος, αφού τους απαθανάτιζε με το μολύβι του, τους έβαζε να υπογράψουν οι ίδιοι το έργο και η υπογραφή αυτή αποτελούσε πιστοποιητικό αυθεντικότητας.

Συγκέντρωσε μια μεγάλη σειρά από προσωπογραφίες πολλών σημαντικών αγωνιστών: Κολοκοτρώνης, Μακρυγιάννης, Νικηταράς, Τομπάζης, Κουντουριώτης, Μιαούλης, Κανάρης, Μαυρομιχάλης, Μαυροκορδάτος, Ζαΐμης, Φαβιέρος κ.ά.

Τις δεκαετίες μετά την απελευθέρωση της Ελλάδας πολλοί καλλιτέχνες εμπνεύστηκαν από τα έργα του Κρατσάιζεν. Ανάμεσά τους και ο Θεόδωρος Βρυζάκης, ο πρώτος της Σχολής του Μονάχου. Στον περίφημο πίνακά του «Το εν Πειραιεί ευρισκόμενον στρατόπεδον του Καραϊσκάκη, έτος 1827» ανάμεσα στους αγωνιστές με τις φουστανέλες διακρίνεται με βαυαρική στολή και ο Καρλ Κρατσάιζεν.

Ο Φώτης Κόντογλου για την Εθνική μας εξέγερση, όπως ο ίδιος έγραψε.

«Η ελληνική Επανάσταση είναι η πιο πνευματική επανάσταση που έγινε στον κόσμο. Είναι αγιασμένη»

Ἡ σκλαβιά πού ἔσπρωξε τοὺς Ἕλληνες νὰ ξεσηκωθοῦνε καταπάνω στὸν Τοῦρκο δὲν ἦτανε μονάχα ἡ στέρηση κι ἡ κακοπάθεια τοῦ κορμιοῦ, ἀλλά, ἀπάνω ἀπ' ὅλα, τὸ ὅτι ὁ τύραννος ἤθελε νὰ χαλάσει τὴν πίστη τους, μποδίζοντάς τους ἀπὸ τὰ θρησκευτικὰ χρέη τους, ἀλλαξοπιστίζοντάς τους καὶ σφάζοντας ἢ κρεμάζοντάς τους, ἐπειδὴ δὲν ἀρνιότανε τὴν πίστη τους γιὰ νὰ γίνουνε μωχαμετάνοι. Γιὰ τοῦτο πίστη καὶ πατρίδα εἶχανε γίνει ἓνα καὶ τὸ ἴδιο πράγμα, κ' ἡ λευτεριά πού ποθοῦσανε δὲν ἦτανε μοναχὰ ἡ λευτεριά πού ποθοῦνε ὅλοι οἱ ἐπαναστάτες, ἀλλὰ ἡ λευτεριά νὰ φυλάξουνε τὴν αγιασμένη πίστη τους, πού μ' αὐτὴν ἐλπίζανε νὰ σώσουνε τὴν ψυχὴ τους. Γιατί, γι' αὐτούς, κοντὰ στὸ κορμί, πού ἔχει τόσες ἀνάγκες καὶ πού μὲ τόσα βάσανα γίνεται ἡ συντήρησή του, ὑπῆρχε κ' ἡ ψυχὴ, πού εἶπε ὁ Χριστὸς πὼς ἀξίζει περισσότερο ἀπὸ τὸ σῶμα, ὅσο περισσότερο ἀξίζει τὸ ροῦχο ἀπ' αὐτό.

Ἐκεῖνες οἱ ἀπλές ψυχές, πού ζούσανε στὰ βουνὰ καὶ στὰ ρημοτόπια, ἦτανε διδαγμένες ἀπὸ τοὺς πατεράδες τους στὴν πίστη τοῦ Χριστοῦ, καὶ γνωρίζανε, μ' ὅλο πού ἦτανε ἀγράμματα, κάποια ἀπὸ τὰ λόγια του, ὅπως εἶναι τοῦτα: «Τί θὰ ὠφελήσει ἄραγε τὸν ἄνθρωπο, ἂν κερδίσει τὸν κόσμον ὅλο, καὶ ζημιωθεῖ τὴν ψυχὴ του;» «Ἡ ψυχὴ εἶναι πιὸ πολυτίμη ἀπὸ τὴ θροφή, ὅπως τὸ κορμὶ ἀπὸ τὸ φόρεμα!» -κ.ἄ.

Γιὰ τοῦτο, κατὰ τὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς, χιλιάδες παλληκάρια σφαχτήκανε καὶ κρεμαστήκανε καὶ παλουκωθήκανε γιὰ τὴν πίστη τους, ἀψηφώντας τὴ νεότητά τους, καὶ μὴ δίνοντας σημασία στὸ κορμὶ τους καὶ σὲ τούτη τὴν πρόσκαιρη ζωὴ. Στράτευμα ὀλάκερο εἶναι οἱ ἅγιοι νεομάρτυρες, πού δὲ θανατωθήκανε γιὰ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ τούτης τῆς ζωῆς, ἀλλὰ γιὰ τὴν πολυτίμη ψυχὴ τους, πού γνωρίζανε πὼς δὲ θὰ πεθάνει μαζί μὲ τὸ κορμί, ἀλλὰ θὰ ζήσει αἰώνια. Ἀκούγανε καὶ πιστεύανε ἀτράνταχτα τὰ λόγια τοῦ Χριστοῦ, πού εἶπε: «Μὴ φοβηθῆτε ἐκεῖνον πού σκοτώνει τὸ σῶμα, καὶ πού δὲν μπορεῖ νὰ κάνει τίποτα παραπάνω. Ἀλλὰ νὰ φοβηθεῖτε ἐκεῖνον πού μπορεῖ νὰ θανατώσει καὶ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴ.»

Ἡ ἐλευθερία, πού γι' αὐτὴ θυσιαζόντανε, δὲν ἦτανε κάποια ἀκαθόριστη θεότητα, ἀλλὰ ἦτανε ὁ ἴδιος ὁ Χριστός, πού γι' αὐτὸν εἶπε ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «Ὅπου τὸ Πνεῦμα τοῦ Κυρίου, ἐκεῖ εἶναι κ' ἡ ἐλευθερία». Κι ἄλλοῦ λέγει: «Σταθεῖτε στερεὰ στὴν ἐλευθερία πού σᾶς χάρισε ὁ Χριστός, σταθεῖτε καὶ μὴν πέσετε πάλι στὸ ζυγὸ τῆς δουλείας. Γιατί γιὰ τὴν ἐλευθερία σας κάλεσε. Ἀλλὰ τὴν ἐλευθερία μὴν τὴν παίρνετε μονάχα σὰν ἀφορμὴ γιὰ τὴ σάρκα σας.»

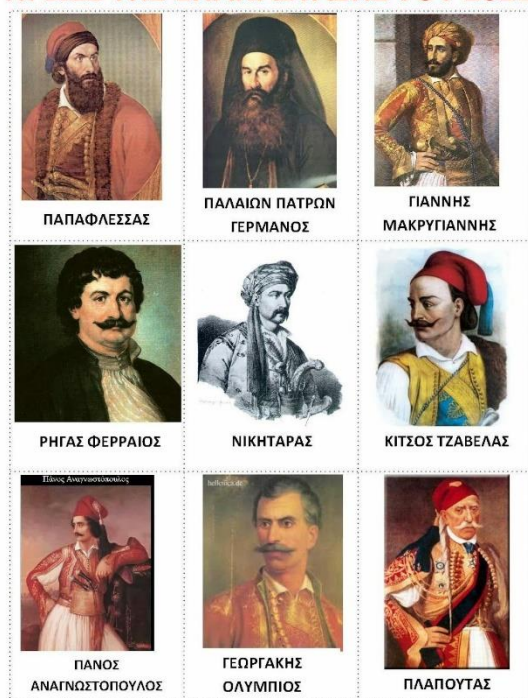
(Φώτης Κόντογλου: Γεννήθηκε στο Αἶβαλί, Οθωμανικὴ Αυτοκρατορία, 8 Νοεμβρίου 1895 – Αθήνα, 13 Ιουλίου 1965), γεννημένος με το επώνυμο **Αποστολέλης**, ἦταν Ἕλληνας λογοτέχνης καὶ ζωγράφος. Αναζήτησε τὴν «ελληνικότητα», δηλαδή μίᾱ αυθεντικὴ ἐκφραση, επιστρέφοντας στὴν ἐλληνικὴ παράδοση, τόσο στο λογοτεχνικὸ ὅσο καὶ στο ζωγραφικὸ του ἔργο. Εἶχε ἀκόμη σημαντικὸτατὴ συμβολή στὸν χώρο τῆς βυζαντινῆς εἰκονογραφίας. Σήμερα θεωρεῖται ὡς ἓνας ἀπὸ τοὺς κυριότερους εκπροσώπους τῆς «Γενιάς τοῦ '30»

ΥΠΕΡ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ
Σύλλογοι Ελλήνων Ποντίων BRB (NRW) και Βρυξελλών

ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ 1821

ΗΡΩΕΣ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ 1821

ΖΗΤΩ Η ΠΑΤΡΙΔΑ
ΖΗΤΩ ΤΟ ΕΘΝΟΣ
ΖΗΤΩ Η 25^η ΜΑΡΤΙΟΥ

ΥΠΕΡ ΠΙΣΤΕΩΣ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΟΣ

